

# PROPUNERI APROFUNDATE CU PRIVIRE LA STABILIREA MASURILOR DE PROTECTIE SOCIALA PENTRU CONSUMATORUL VULNERABIL DE ENERGIE

PROPUNERI DE POLITICI  
PUBLICE

AUTORI  
GEORGE JIGLĂU  
ANCA SINEA



Toate drepturile sunt rezervate. Conținutul raportului creat de Centrul pentru Studiul Democrației și raportul în sine sunt supuse legii drepturilor de autor din România. Contribuțiile terților sunt marcate ca atare. Duplicarea, revizuirea, distribuirea și orice fel de utilizare dincolo de limitele drepturilor de autor necesită acordul scris din partea lui Anca Sinea, Centrul pentru Studiul Democrației. Duplicarea părților lucrării este permisă numai dacă se menționează sursa.

Publicat de către: Centrul pentru Studiul Democrației  
Strada Minerilor, nr. 85, Sala 302 400132 Cluj-Napoca, jud. Cluj, România  
+40 264 431 505  
[jiglau@fspac.ro](mailto:jiglau@fspac.ro)  
<https://www.democracycenter.ro/>

Autori: Anca Sinea (Centrul pentru Studiul Democrației), George Jiglău (Centrul pentru Studiul Democrației)

Credit foto: Adi Mosoianu

© 2021 Centrul pentru Studiul Democrației



## **Propuneri aprofundate cu privire la stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie**

### Propunere cu un nivel de intervenție mediu raportat la actualul proiect de lege

Propunerea următoare se bazează pe actualul proiect de lege privind stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie, dar presupune o regândire a modalității de acordare a ajutoarelor de încălzire într-un mod care să țină cont, pe lângă venit (singurul element luat în prezent în calcul pentru acordarea ajutoarelor), și de structura gospodăriei, și de caracteristici ale clădirii. Această propunere ia în calcul și conceptul - foarte important atunci când discutăm despre sărăcie energetică! - de “nevoi energetice minimale” (art. 2, alin. p), a cărui introducere în legislație este de salutat.

Pentru a oferi o definiție a nevoilor energetice minimale mai largă și mai ușor de operationalizat prin normele de aplicare, propunem înlocuirea actualei formulări cu următoarea:

“nevoi energetice minimale – reprezintă consumul minim al unei familii pentru iluminat, încălzirea optimă și integrală a suprafeței utile a locuinței în sezonul rece, **racirea optimă a locuinței în sezonul cald**, susținerea facilităților de gătit și asigurarea apei calde în locuință, utilizarea mijloacelor de comunicare care presupun utilizarea de energie sau alimentarea dispozitivelor medicale pentru susținerea vieții sau ameliorarea sănătății persoanelor. **Limita minimă a consumului va lua în calcul structura gospodăriei (exprimate prin numărul de adulți echivalenți), tipul de combustibil folosit pentru încălzire și prepararea apei calde, și caracteristicile tehnice care determină nivelul de performanță energetică a clădirii de locuit, precum și ale sistemelor tehnice, conform Anexei 2”**

Asadar, propunem redefinirea pragurilor pentru acordarea ajutorului financiar de incalzire utilizand metodele de calcul similare cu cele din Marea Britanie sau Italia, amintite in expunerea de motive, prin corelarea veniturilor totale ale gospodariei cu cheltuielile pentru asigurarea nevoilor energetice minimale cu pragul de saracie, astfel incat sa fie considerata drept o gospodarie aflata in “vulnerabilitate energetica” **cea in care venitul rezultat dupa scaderea cheltuielilor cu energia din venitul total s-ar situa sub pragul de saracie**, calculat de INS dupa metodologia obisnuita.

Cheltuielile pentru asigurarea nevoilor energetice minimale, care urmeaza sa fie elaborate prin normele metodologice, ar lua in considerare structura gospodariei, si parametrii tehnici ai cladirii de locuit, si pretul combustibililor folositi pentru incalzire si racire pe tot parcursul anului, pentru apa calda menajera si pentru iluminat.

Astfel, metoda de calcul propusa pentru a identifica gospodariile aflate in gospodarie energetica, validata stiintific si practic in tarile precizate ca model este urmatoarea:

**Pragul de saracie standard lunar \* nr. adulti echivalenti din gospodarie = Pragul de saracie lunar aferent gospodariei**

Pragul de saracie lunar al gospodariei \* 12 = **Pragul de saracie anual al gospodariei**

Pragul de saracie anual al gospodariei + cheltuieli minimale energie anuale = **Pragul de vulnerabilitate energetica anual al gospodariei**

Venitul total lunar al gospodariei \*12 = **Venitul total anual al gospodariei**

*Gospodaria se afla in vulnerabilitate energetica daca venitul total anual al gospodariei este mai mic decat pragul de vulnerabilitate energetica anual al gospodariei.*

Aceasta metoda ar lua in calcul nevoile energetice ale unei gospodarii pe tot parcursul anului si s-ar baza pe valori care se afla la dispozitia autoritatilor.

**In acest caz, daca venitul total anual al gospodariei s-ar situa sub pragul de vulnerabilitate energetica, ajutorul de incalzire poate reprezenta exact diferenta dintre cele doua praguri.**

Sa luam doua exemple (valorile sunt derivate din calcule ale auditorilor energetici, pe baza datelor furnizate de INS prin Ancheta Bugetelor de Familie 2019):

1) Pentru un apartament cu o camera intr-un bloc construit acum 40 de ani, conectat la rețeaua de termoficare, situat in zona de temperatura 1, cheltuielile total anuale pentru asigurarea unor nevoi minimale de energie (incalzire, apa calda, iluminat) s-ar situa in medie jurul valorii de 2400 de lei. Conform calculelor de mai sus, Pragul de vulnerabilitate energetica anual al unei astfel de gospodarii ar fi de 17670 de lei. Ceea ce corespunde unei valori lunare, raportate la media adultilor echivalenti, de 1206 lei. Asadar, ajutorul de incalzire poate fi acordat unei gospodarii cu acesti parametri daca venitul annual total s-ar situa sub 17670 de lei (adica 1472,5 lei lunar), intr-o valoare care sa compenseze diferenta dintre venitul anual si pragul anual.

2) Pentru un apartament de 3 camere cu incalzire pe gaz metan, dintr-un bloc similar, dar aflat in zona de temperatura 3, pragul de vulnerabilitate energetica annual ar fi 25772 de lei, ceea ce corespunde unei valori lunare per adult echivalent de aproximativ 1360 de lei. Ajutorul de incalzire poate fi acordat unei gospodarii de acest gen daca venitul ei anual net per adult echivalent se situeaza sub 25772 de lei. De exemplu, daca venitul lunar net per adult echivalent este de 2000 de lei, deci venitul annual este 24000 de lei. Ajutorul de incalzire va fi suma de 1772 de lei, putand fi acordat in 12 transe lunare de 147,6 lei.

Observam ca in ambele exemple, valorile lunare rezultate sunt semnificativ peste pragul de 810 lei/persoana prevazut in actualul proiect de lege, deci aplicarea unui astfel de indicator ar asigura o acoperire mult mai buna a vulnerabilitatii energetice provenite din cauza veniturilor reduse, de o maniera care sa ia in calcul si caracteristicile locuintei.

Propunerea noastra presupune in esenta doar rescrierea articolului 7 din actualul proiect de lege (cu corelarile de rigoare in alte articole ale legii), urmand ca operationalizarea noului mecanism de acordare a ajutorului de incalzire sa fie realizat prin normele de aplicare.

Procesul de elaborare a normelor de aplicare a legii este extrem de important si solicitam ca el sa fie realizat in cadrul unui grup de lucru coordonat la nivelul ANRE, cu reprezentanti de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Energiei, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, consiliul concurenței, asociatii ale comunelor, oraselor si municipiilor și ai altor instituții în funcție de

oportunitate, dar și organizații ale societății civile. Pe termen mai lung, grupul de lucru va fi coordonat de ANRE și are ca scop evaluarea și monitorizarea pe bază de date a sărăciei energetice la nivel național și propunerea de măsuri integrate de acțiune în raport cu actorii menționați. Consideram ca dezbaterile de până acum de la nivelul Guvernului, al Comisiei Economice a Senatului, al Consiliului Economic și Social, precum și alte dezbateri desfășurate de societatea civilă, de ANRE sau de asociațiile companiilor de energie au ilustrat nevoie pentru un astfel de grup de lucru.

### Propuneri cu un nivel de intervenție aprofundat raportat la actualul proiect de lege – **dreptul la energie**

În pofida intențiilor afirmate în expunerea de motive și preambul, acest proiect de lege nu vizează fenomenul de sărăcie energetică sau vulnerabilitatea energetică în ansamblu, ci doar o dimensiune a ei, cea a venitului. Dacă dezbaterile politice va duce la concluzia că este necesară o rescriere a proiectului de lege și o schimbare profundă, de paradigmă, cu privire la modul în care identificăm și vizăm rezolvarea sărăciei energetice în România, propunem ca elaborarea acestui proiect de lege să se facă în cadrul grupului de lucru menționat anterior, sub coordonarea ANRE, cu participarea tuturor ministerelor și actorilor economici și sociali relevanți pentru acest fenomen complex. Doar o astfel de modalitate de lucru va permite abordarea cât mai largă a tuturor dimensiunilor care alimentează sărăcia energetică – venituri și componenta socială, calitatea clădirilor din perspectiva energetică, comportamentul companiilor de energie în raport cu consumatorii și structura pieței, dar componenta educațională care determină comportamentul față de energie al cetățenilor în propriile gospodării aflate în proprietate privată. De asemenea, doar un astfel de grup de lucru va putea ține cont de diferențele dintre mediul urban și rural sau dintre manifestările sărăciei energetice în zonele urbane mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate.

În continuare, propunem menținerea conceptului de “nevoi energetice minimale” și operationalizarea lui cât mai precisă. Pe termen mai lung, **solutia pe care o propunem este calcularea acestor nevoi la nivelul fiecărei gospodării și implementarea unui “drept la energie”, garantat (ca orice drept) de către stat, prin care nevoile energetice minimale să fie acoperite de către stat pentru toate gospodăriile din România**, în paralel cu investițiile în accesul la combustibili și cu eficientizarea locuințelor, în conformitate cu alte documente strategice deja existente (Strategia Energetică, Strategia de Renovare pe Termen Lung etc). Acest drept la energie este soluția cea mai profundă pentru eradicarea sărăciei energetice, care poate fi implementată în legislație. Toate gospodăriile ar avea acoperite nevoile energetice minimale care să le permită un trai decent, iar consumurile și cheltuielile

aferente care depasesc acest prag, intrand in sfera confortului, ar fi acoperite de fiecare gospodarie in parte. Aceasta metoda ar permite si companiilor distribuitoare si furnizoare de energie sa isi urmareasca in continuare scopul economic, crescandu-le totusi responsabilitatea fata consumatori si oferindu-le un rol proactiv in raport cu acestia. Aceasta metoda ar elimina tot procesul birocratic, administrativ, pe care il presupune mecanismul actual de acordare a ajutoarelor de incalzire sau a altor facilitati, pe baza de cerere care trebuie evaluate de diferite autoritati, usurand astfel si povara autoritatilor, si pe cea a cetatenilor. Eliminarea acestor obstacole administrative ar elimina si riscul ca multi cetateni care ar putea primi ajutor de incalzire sa nu il primeasca din cauza lipsei de informatii cu privire la procesul de dobandire a ajutoarelor si ar elimina si discrepantele care deriva din cuantumul diferite ale ajutoarelor de incalzire in functie de combustibilul folosit.

De asemenea, pentru protejarea acestui drept si pentru monitorizarea modului in care este implementat, propunem infiintarea unui *ombudsman* specific pentru energie, dupa modelul, de exemplu, al ombudsmanului pentru energie din regiunea Flandra (Belgia). Acest ombudsman poate fi localizat la nivelul ANRE, care asigura deja puntea de legatura dintre stat si companiile de energie, in folosul consumatorilor.

Implementarea dreptului la energie presupune un efort colectiv de regandire a felului in care abordam saracia energetica, o colaborare continua intre autoritatile statului, intre aceste si companiile de energie, dar si participare si cooperare din partea cetatenilor. Un astfel de efort nu este, insa, imposibil, dar poate fi demarat doar prin consens politic si institutional.